

## Διεθνής συνάντηση εργασίας για την αειφορική χρήση της ξυλείας και την αποδάσωση στην Ευρώπη, 06-07/4/2022, Γκόλντεγκ (Goldegg) Αυστρία

Δρ. Ρήγας Τσιακίρης & Δρ. Καλλιόπη Στάρα

Στα πλαίσια της ολοκλήρωσης του προγράμματος για το μέλλον των δασών στην ΕΕ, το Πράσινο Ινστιτούτο συμμετείχε στην τελευταία εκδήλωση του κοινού έργου για τα δάση που υλοποιήθηκε από τους οργανισμούς FREDΑ της Αυστρίας και Ευρωπαϊκό Πράσινο Ίδρυμα (GEF-Green European Foundation). Η συνάντηση είχε αναβληθεί πέρυσι τον Νοέμβριο λόγω των περιοριστικών μέτρων του COVID-19 στην Αυστρία και μεταφέρθηκε στις 6-7 Απριλίου 2022. Είχε ως στόχο την δια ζώσης γνωριμία των συμμετεχόντων, την ανταλλαγή απόψεων και τη δικτύωση για τον σχεδιασμό περαιτέρω μελλοντικών δράσεων, ιδιαίτερα στην Ν.Α. Ευρώπη. Εκεί η προώθηση των θέσεων της αειφορικής χρήσης των δασών είναι ιδιαίτερα επείγουσα, δεδομένης της ραγδαίας αύξησης της ζήτησης σε ξυλεία ως βιομάζα για τις ενεργειακές ανάγκες της Ευρώπης.

Η συνάντηση “[Sustainable Woodshop](#)” πραγματοποιήθηκε στο χωριό Goldegg στους πρόποδες των Άλπεων στην Αυστρία (Εικόνες 1 & 2). Η περιοχή χαρακτηρίζεται από εκτεταμένα δάση, κυρίως κωνοφόρων, που υλοτομούνται εντατικά. Σύμφωνα με το καθιερωμένο σύστημα δασικής διαχείρισης της Αυστρίας τα δάση, ιδιαίτερα κατά μήκος των πλαγιών, δεν υλοτομούνται με επιλεκτικές μεθόδους αλλά αποψιλώνονται σε στενές ζώνες, κάθετες στις χωροσταθμικές υψομετρικές καμπύλες και τα δέντρα απομακρύνονται ολόκληρα μαζί με τα κλαδιά τους, κυρίως για να αποτελέσουν βιομάζα σε εργοστάσια παραγωγής ενέργειας, ενώ οι πλαγιές αναδάσωνονται με επιλεγμένα είδη (Εικόνες 3-8). Η περιοχή έχει έντονα δασικό χαρακτήρα και μακρά παράδοση στην κατασκευή ξύλινων κτηρίων με παραδοσιακές τεχνικές (Εικόνες 9 & 10).

Η έναρξη πραγματοποιήθηκε σε ειδικά διαμορφωμένη αίθουσα του κάστρου του Goldegg που οι ξύλινες κατασκευές του, ηλικίας πάνω από τεσσάρων αιώνων, έχουν πρόσφατα συντηρηθεί (Εικόνες 11 & 12). Το καλωσόρισμα ξεκίνησε με αλληλογνωριμία των προσκεκλημένων που προέρχονταν από τη Ρουμανία, την Ελλάδα, το Βέλγιο και την Αυστρία. Ξεκίνησε με εισαγωγική ομιλία της Dagmar Tutschek –προέδρου του οργανισμού FREDΑ και συμπροέδρου του GEF- που αναφέρθηκε στη μεγάλη σημασία της δικτύωσης των Πράσινων Ινστιτούτων και της ανάγκης σχεδιασμού κοινών δράσεων σε θέματα αιχμής, όπως η προστασία και αειφορική διαχείριση των δασικών πόρων σε όλη την Ευρώπη για την ανάληψη συντονισμένων κοινών δράσεων.

Ακολούθησε επίσκεψη στις εγκαταστάσεις της εταιρείας [Thoma Holz GmbH](#) που κατασκευάζει πρότυπα ξύλινα κτήρια μηδενικού αποτυπώματος άνθρακα (Εικόνα 13). Εκεί είχαμε την ευκαιρία να μιλήσουμε απευθείας με τον δασολόγο ιδρυτή της εταιρείας και να κάνουμε εκτεταμένη συζήτηση γενικότερα για τα δάση και την αειφορική αξιοποίηση της ξυλείας (Εικόνες 14-15). Συζητήσαμε επίσης για τρόπους μείωσης του αποτυπώματος άνθρακα του κτηριακού τομέα που είναι υπεύθυνος συνολικά για πάνω από το 40% των παγκόσμιων εκπομπών (συνυπολογίζοντας τον τομέα της χαλυβουργίας, της τσιμεντοβιομηχανίας, των μεταφορών, της κατασκευής και του χρόνου ζωής των κτηρίων, των μηχανημάτων θέρμανσης και ψύξης καθώς και την δυνατότητα ανακύκλωσης ή επαναξιοποίησης των υλικών κατεδάφισης κτλ). Τα κτήρια της συγκεκριμένης εταιρείας εφαρμόζουν τις αρχές της κυκλικής οικονομίας και των μηδενικών αποβλήτων σε ολόκληρο τον κύκλο εργασιών, χρησιμοποιώντας πιστοποιημένη ξυλεία που προέρχεται από απόσταση 80 μόνο χιλιομέτρων από το εργοστάσιο που δεν την κατεργάζονται χημικά (άρα μπορεί να επαναξιοποιηθεί μετά την κατεδάφιση των κτηρίων). Η κύρια τεχνική κατασκευής ουδέτερων ενεργειακών μονωμένων τοίχων βασίζεται σε έρευνα για τον τρόπο διατήρησης σταθερής θερμοκρασίας, εμπνευσμένη από τον τρόπο θερμομόνωσης των δασικών μυρμηγκοφωλιών, που είναι δυνατή με την ταυτόχρονη μόνωση και κυκλοφορία του αέρα εντός τους. Η ίδια αρχή εφαρμόστηκε στη κατασκευή των ξύλινων τοίχων της εταιρείας, των οποίων επιπλέον η σύναψη των σανίδων τους γίνεται μόνο με καβίλιες και χωρίς χημικά συγκολλητικά υλικά πράγμα που τις καθιστά ταυτόχρονα ανθεκτικές στη φωτιά (Εικόνες 16-18). Σε αντίθεση με τα αναβαθμισμένα ενεργειακά κτήρια που χρησιμοποιούν νέα τεχνολογία στην μόνωση και την ψύξη αλλά συμβατικά υλικά κατασκευής και μόνωσης και συνεχίζουν να έχουν μεγάλο

αποτύπωμα άνθρακα κατά την διάρκεια κατασκευής και κατεδάφισης, οι μοντέρνες αυτές ξύλινες κτηριακές κατασκευές έχουν βραβευθεί παγκοσμίως για την πλήρη εφαρμογή των κανόνων της αειφορίας. Εκατοντάδες τέτοια κτήρια διαφόρων διαστάσεων και χρήσεων έχουν ήδη κτιστεί με αυτές τις αρχές σε όλο τον κόσμο ακόμη και εκτός Ευρώπης (π.χ. στην Ιαπωνία).

Το ίδιο απόγευμα πραγματοποιήθηκε σειρά ομιλιών και παρουσιάσεων αναφορικά με τα δάση και τις νέες πανευρωπαϊκές και παγκόσμιες τάσεις και προκλήσεις. Κεντρικός προσκεκλημένος ομιλητής ήταν ο Matthias Schickhofer, ακτιβιστής και αναγνωρισμένος διεθνώς φωτογράφος και συγγραφέας βιβλίων για τα φυσικά δάση της Ευρώπης. Παρουσίασε τα προβλήματα της μη αειφορικής διαχείρισης των δασών και τις τάσεις που διαφαίνονται λόγω της εντατικοποίησης της παραγωγής ξυλείας και της αξιοποίησής τους επιπλέον ως βιομάζα για παραγωγή ενέργειας (Εικόνες 19 & 20). Ιδιαίτερη μνεία έγινε στην δραματική μείωση των ανυλοτόμητων αρχέγονων δασών με έμφαση στην Σκανδιναβία, την Α. Ευρώπη και τη Ρουμανία, όπου τεράστιες εκτάσεις αποψιλώνονται σήμερα ακόμη και σε περιοχές του δικτύου Natura 2000 λόγω διαπλοκής, παρόλο που αυτές ορίστηκαν προστατευόμενες ακριβώς επειδή διαθέτουν αυτά τα μοναδικά αρχέγονα δάση. Επιπλέον παρουσιάστηκαν τα έωλα επιχειρήματα των ευρωπαϊκών ξυλοβιομηχανιών («ξαναφτυεύουμε ότι κόβουμε») που παρουσιάζονται τώρα ως «πράσινα» διεκδικώντας χρηματοδοτήσεις από την ΕΕ, δίνοντας έμφαση μόνο στο ξύλο που θεωρείται ανανεώσιμος φυσικός πόρος, χωρίς όμως να λαμβάνεται υπόψη ο χρόνος αποκατάστασης της ίδιας ιστάμενης βιομάζας, η δυνατότητα απορρόφησης άνθρακα των αρχαίων δασών και ο ρόλος τους στην σταθεροποίηση του κλίματος, καθώς και οι οικοσυστημικές λειτουργίες των φυσικών δασών και η σημασία τους στην άμβλυνση της παγκόσμια κρίσης βιοποικιλότητας με την ραγδαία μείωση των φυσικών και αδιατάρακτων περιοχών του πλανήτη.

Ακολούθησε η παρουσίαση της πρόσφατης δίγλωσσης έκδοσης του Πράσινου Ινστιτούτου για τις «Παραγωγικές Αναδασώσεις» από τον επιστημονικό συνεργάτη του, δασολόγο Ρήγα Τσιακίρη, με έμφαση στα αγροδασικά τοπία της Ευρώπης και την δυνατότητα αποκατάστασης των αρχαίων αυτών πολυ-λειτουργικών τοπίων. Αυτά διασώζονται σήμερα σε διάφορες περιοχές, ιδιαίτερα στη Ν. Ευρώπη, αλλά υπήρχαν και σε βορειότερες χώρες όπως η Αυστρία, αφού απεικονίζονται και σε ιστορικά κτήρια (μία τέτοια εντοπίστηκε στο εν λόγω κάστρο Goldegg, Εικόνα 21), αλλά καταστράφηκαν με την βιομηχανοποίηση της γεωργίας αφήνοντας ελάχιστα υπολείμματα με δενδρώδη βλάστηση εντός εντατικά καλλιεργούμενων κάμπων (Εικόνα 22). Παρουσιάστηκε η μεγάλη απήχηση που είχε το έργο αυτό στην Ελλάδα, ιδιαίτερα μετά τις πρόσφατες καταστροφικές πυρκαγιές και το σχετικό πλήθος δημοσιεύσεων. Ακόμη συζητήθηκαν τρόποι εμπλοκής των τοπικών κοινωνιών και των αγροτών στη σύγχρονη εφαρμογή των μεθόδων της αγροδασοπονίας που μπορεί να οδηγήσει όχι μόνο στην παραγωγή πλήθους διαφορετικών τοπικών προϊόντων, αλλά στη μεταστροφή της γεωργίας, κτηνοτροφίας και δασοπονίας σε λιγότερα εντατικά αειφορικά συστήματα διαχείρισης της γης, εφαρμόζοντας τα επιτεύγματα της νέας τεχνολογίας και δημιουργώντας οικονομικά προσοδοφόρα αγροοικοσυστήματα που είναι ταυτόχρονα ανθεκτικότερα στην κλιματική αλλαγή. Ακολούθησε ομιλία της Καλλιόπης Στάρα που παρουσίασε τα αποτελέσματα του έργου [INCREdible](#) (2017-2021) που συντονίστηκε από τα Ευρωπαϊκό Ινστιτούτο Δασών και στην Ελλάδα από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων, η οποία μίλησε για τρόπους διαχείρισης των δασών με στόχο την παραγωγή ενός ανερχόμενου οικονομικά μη ξυλώδους δασικού προϊόντος, των άγριων μανιταριών. Στη συνέχεια οι Bogdan Bardu και Bodgan Tucmenanu από τη Ρουμανία μίλησαν για τις τραγικές εξελίξεις όσον αφορά τη ληστρική αποψίλωση των δασών της χώρας τους και την ανάγκη ευαισθητοποίησης του ευρωπαϊκού κοινού για την ανάληψη δράσης.

Το ίδιο βράδυ οργανώθηκε δείπνο όπου συμμετείχε η Αυστριακή ευρωβουλευτίνα [Sarah Wiener](#), η οποία διατηρεί φάρμα εκτροφής αγελάδων στη Γερμανία και πριν εργαζόταν ως σεφ και παρουσιάστρια τηλεοπτικών γαστρονομικών εκπομπών. Μιλήσαμε για τις πολιτικές για την γεωργία και τη διατροφή στην ΕΕ, όπως η στρατηγική [Farm to Fork](#) και άλλα προϊόντα που σχετίζονται με την κτηνοτροφία, κάποια από τα οποία όπως το μαλλί, είναι εξαιρετικά υποβαθμισμένα και υποτιμημένα. Την επόμενη μέρα οργανώθηκε από την [Ioanna Banach-Sirbu](#) (διευθύντρια διαχείρισης του GEF) και παρουσία της Dagmar Tutschek και του Claus Mersch εκ μέρους του FREDΑ συζήτηση για την ανάγκη δικτύωσης και κοινών δράσεων των Πράσινων Ινστιτούτων και ιδιαίτερα των νεότερων μελών τους, για θέματα που μας αφορούν όλους, όπως οι προστατευόμενες περιοχές, η διαχείριση της ενέργειας, η κλιματική αλλαγή και

το πράσινο μέλλον της Ευρώπης. Το νέο «μότο» του Ευρωπαϊκού Πράσινου Ινστιτούτου είναι “Go Green, Go South East” και σκοπό έχει να δημιουργήσει δίκτυο ομάδων εργασίας και πρωτοβουλιών κυρίως στην ΝΑ Ευρώπη. Η πρώτη συνάντηση καθορισμού στόχων και συντονισμού θα πραγματοποιηθεί τον Ιούλιο του 2022 στη Βιέννη και το Πράσινο Ινστιτούτο θα λάβει επίσημη πρόσκληση συμμετοχής.

## ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ



Εικόνα 1



Εικόνα 2





Εικόνα 3



Εικόνα 4



Εικόνα 5



Εικόνα 6



Εικόνα 7



Εικόνα 8





Εικόνα 9



Εικόνα 10



Εικόνα 11



Εικόνα 12





Εικόνα 13



Εικόνα 14



Εικόνα 15



Εικόνα 16





Εικόνα 17

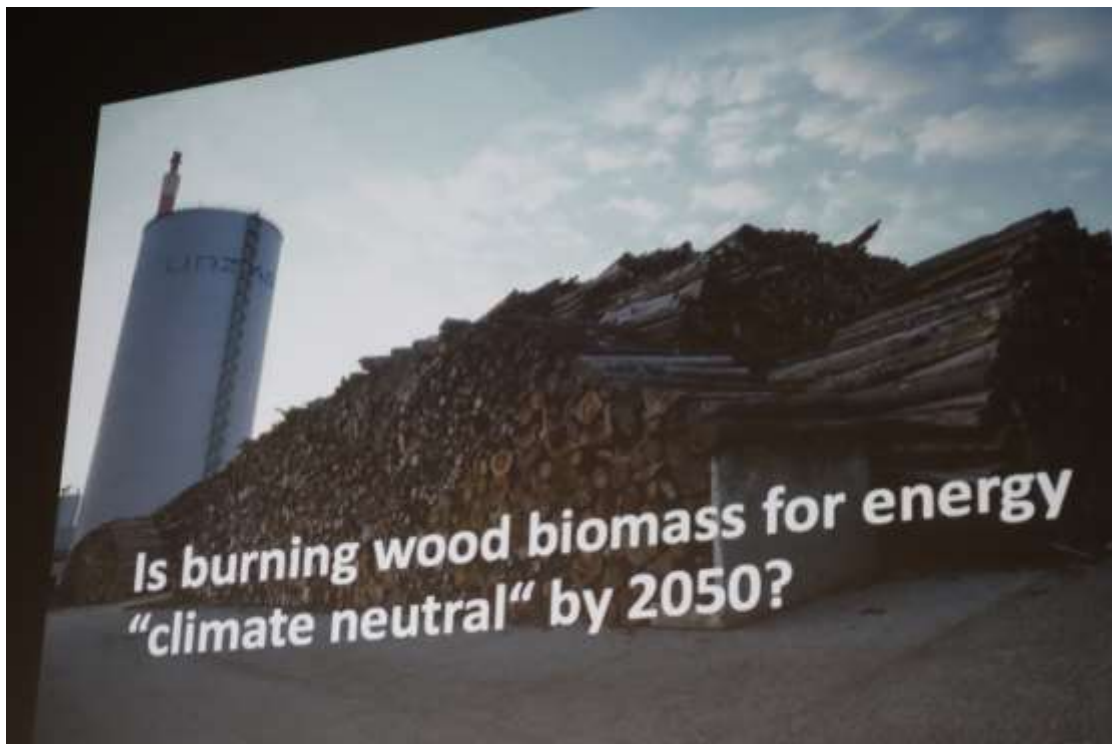


Εικόνα 18





Εικόνα 19



Εικόνα 20



Εικόνα 21



Εικόνα 22